

Література

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності: Закон України від 02 жовт. 2019 р. № 143-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-20#Text>

УДК 347.85:341.229 (043.2)

Борисенко О.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА КОСМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

На сьогоднішній день розвиток космічної діяльності позитивно впливає на зростання світової економіки, проте наразі безліч країн світу, а особливо космічна галузь в Україні довгий час після проголошення незалежності знаходилася не на передових позиціях у зв'язку з високою вартістю космічних запусків. Нашій країні, яка володіє інженерними та науковими можливостями, не надають належної підтримки для розвитку українських перспектив у цьому напрямку, проте зараз Україна виходить на новий рівень освоєння космосу.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про космічну діяльність» під терміном «космічна діяльність» слід розуміти наукові космічні дослідження, використання космічного простору, розроблення, виробництво, ремонт та технічне обслуговування, випробування, експлуатація, управління об'єктами космічної діяльності (у тому числі їх агрегатами та складовими частинами), забезпечення запуску, запуск та повернення космічних апаратів, їх складових частин з космічного простору на землю [1].

Слід зазначити, що історія космічного права почалася ще у грудні 1958 року, коли Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію «Питання використання космічного простору в мирних цілях». Вже у 1959 році було сформовано головний міжнародний орган координації та контролю у сфері космосу – Комітет ООН із використання космічного простору в мирних цілях.

Україна успадкувала промислово-космічний потенціал колишнього Радянського Союзу. Для подальшого розвитку цієї галузі 29 лютого 1992 року, Указом Президента при Кабінеті Міністрів України було створене Національне космічне агентство України, тепер Державне космічне агентство, яке і здійснює контроль та нагляд за установами безпосередньо пов'язаними з

космічною діяльністю і які включають в себе промислові підприємства, конструкторські бюро, військові об'єкти, дослідницькі інститути та інші організації, включені в цю галузь [2].

Державне космічне агентство керується у своїй діяльності законами: Закон України «Про космічну діяльність» (1996) та Закон України «Про державну підтримку космічної діяльності» (2000).

Державне космічне агентство України (ДКА) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства та який реалізує державну політику у сфері космічної діяльності, в межах своєї компетентності [3].

Державне космічне агентство відповідно до покладених на нього завдань: 1) здійснює контроль за дотриманням державними підприємствами, установами та організаціями законодавства та міжнародних договорів України у космічній сфері, у тому числі при здійсненні ними зовнішньоекономічної діяльності; 2) здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами космічної діяльності України приватної форми власності законодавства про космічну діяльність в Україні в порядку, передбаченому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; 3) забезпечує створення та експлуатацію наземного і космічного сегментів супутникових систем зв'язку, мовлення та дистанційного зондування Землі, контролю і аналізу космічної обстановки, координатно-часового та навігаційного забезпечення; 4) вживає заходів до оперативного виявлення джерел небезпек та сприяє в межах своїх повноважень досягненню належного рівня надійності та ефективності систем державного управління в особливий період; 5) здійснює міжнародне співробітництво та реалізацію зовнішньої політики у межах своєї компетенції у сфері космічної діяльності; 6) здійснює заходи щодо розроблення та функціонування Системи сертифікації космічної техніки України (УкрССКТ), забезпечує суб'єкти космічної діяльності в Україні необхідною нормативною документацією; 7) бере участь у здійсненні заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері космічної діяльності; 8) забезпечує разом з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади експлуатацію, підтримку та вдосконалення об'єктів космічної діяльності; 9) забезпечує дотримання вимог законодавства у сфері охорони праці, цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, охорони навколишнього природного середовища на підприємствах, в установах та

організаціях, що належать до сфери його управління; 10) здійснює державний нагляд за дотриманням вимог безпеки космічної діяльності; 11) здійснює контроль за дотриманням вимог міжнародних договорів України про обмеження і заборону випробувань ядерної зброї, випробувань ядерної зброї на іноземних випробувальних полігонах і здійсненням ядерних вибухів у мирних цілях; 12) здійснює інші повноваження, визначені законом.

Отже, мета космічної діяльності – розвивати космічні науки і техніки, космічні послуги та технології, які обумовлюють стабільний розвиток національної економіки; сприяти соціально-економічному та науковому прогресу держави, зростанню добробуту громадян; брати участь у розв'язанні загальних проблем людства. Можна зробити висновок, що космічна діяльність є важливим елементом нашої держави, потрібно більше приділяти їй увагу. А без контролю і нагляду цього неможливо.

Література

1. Про космічну діяльність: Закон України від 15 лист. 1996 р., ред. від 29.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Україна космічна: 20 кроків у Космос. Держ. косміч. агентство України. Київ: Спейс-Інформ, 2014. 152 с.

3. Про затвердження Положення про Державне космічне агентство України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 трав. 2015 р. № 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-%D0%BF#Text>

УДК 347.822.4 (043.2)

Гончарук О.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

АВІАЦІЙНА БЕЗПЕКА ПОВІТРЯНОГО СУДНА: ПРАВОВІ ДЖЕРЕЛА

Стаття 3 Конституції України визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Відтак, держава повинна захищати права, інтереси та безпеку своїх громадян. Не є винятком і авіаційна безпека. У сучасний період актуальним є наукове дослідження питань правових джерел авіаційної безпеки.

Нормативно-правові акти щодо забезпечення авіаційної безпеки можна умовно поділити на дві групи: міжнародні та національні